

Leo papa dixit in alios apostolos transivisse. Ad haec, verba domini ascendentis dicta apostolis: *Euntes in universum mundum praedicate evangelium* [Marc. XVI, 15]. Ex quibus omnibus jurisdictionem a Christo apostolis collatam inferunt. — Respondetur, verba illa Joann. XX. de potestate ordinis, qua in foro conscientiae poterant absolvere, esse intelligenda, si tamen accessisset jurisdictionis potestas, ut ait Thomas, quam a Petro susceperunt. Unde eadem simplicibus sacerdotibus dicuntur, dum ordinantur, quos tamen nullam habere jurisdictionem constat, ut ex b. Thomae doctrina supra vidimus. Verba vero illa: *Quaecumque alligaveritis*, non ostendunt jurisdictionem datam tunc a Christo, quia de futuro sunt; sicut et illa: *Tibi dabo claves regni coelorum*; nec etiam ostendunt promissam, quia non dicit illis dominus: *Vobis dabo*, sicut dixit Petro, sed tantum praedictio est, quod futurum erat, ut haberent potestatem ligandi et solvendi etiam in foro exteriori. Quae quidem praedictio verificari et impleri potuit Christo per Petrum dante illis jurisdictionem, licet per se ipsum immediate illam non contulerit. Quod autem Petro dixit: *Tibi dabo claves*, et: *Pasce oves*, illi soli datam plenitudinem jurisdictionis ostendit; et licet transierit vis illius constitutionis ad alios apostolos, ut ait Leo, per Petrum tamen transivit, per quem dominus aliis contulit quicquid aliis non negavit, ut idem Leo testatur. Potestas autem praedicandi et baptizandi data in die ascensionis a Christo domino, non convincit jurisdictionem; quum praedictio illa et baptismus erga nondum christianos exerceretur, super quos non est proprie jurisdictio, quum nihil ad nos de his qui foris sunt judicare.

65. 3°. Argumentantur exemplo Matthiae, cui electo in apostolum a domino, ipsemet dominus videtur contulisse jurisdictionis potestatem, et non Petrus. Nam juxta praedictionem David accepit episcopatum Judae et ideo jurisdictionem accepit. Idem dicunt de Paulo, qui a Christo accepit jurisdictionem. Nihil enim ei contulerant apostoli. Et apostolus factus est non ab hominibus nec per hominem. Et illi dominus dedit potestatem in aedificationem,

et non in destructionem. Quibus respondetur, quod licet Matthias a Christo domino fuerit immediate creatus apostolus, non tamen ob id immediate accepit jurisdictionem ab eo, quum etiam alii apostoli apostolatum quidem immediate a Christo habuerunt, a quo nullam habebant jurisdictionem. Quod vero dicitur de Juda: *Episcopatum ejus accipiat alter* [Ps. 108, 8], vel episcopatus ibi pro apostolatu accipitur, vel quum Judas creatus est sacerdos die coenae, suscepit etiam ibi potestatem alios consecrandi in sacerdotes dicente domino: *Hoc facite* (nempe quod ego feci, qui vos sacerdotes consecravi) *in meam commemorationem*. [Luc. XXII, 19]. Ob hanc igitur potestatem ordinis episcopalem, episcopatus vocari potuit potestas Judae, quae in Matthiam est translata; qui licet per Petrum consecratus fuisset episcopus, verum nihilominus esset, quod accepisset episcopatum Judae. De Paulo etiam dicendum, quod vel ex privilegio accepit jurisdictionem immediate a Christo vel quod apostolatum quidem et potestatem praedicandi accepit ab eo, in quibus quidem ut in doctrina nihil illi contulerunt alii apostoli, jurisdictionem vero accepit Paulus a Petro; sic etiam alii apostoli, ne solveretur unitas.

66. Ex patribus quoque probant apostolos immediate suscepi-se a Christo jurisdictionem. Et occurrit Clemens Romanus sic dicens: „A Moyse Dei amicissimo principes sacerdotum constituti sunt et sacerdotes et Levitae; a Servatore autem nostro nos tredecim apostoli. Ab apostolis vero ego Jacobus et ego Clemens et nobiscum alii.“¹

Respondetur, quod si haec apocrypha aut ab haereticis depravata non sunt, eum possunt habere sensum, ut apostoli quidem creati dicantur episcopi a Christo vel per Petrum, vel si immediate ab ipso, ob potestatem ordinandi collatam illis in coena; ex quo tamen non infertur, collatam illis tunc jurisdictionem ullam.

2. Eodem modo solvi potest Augustini sententia, qui l. de quaestionibus novi et veteris testamenti q. 97 ita dicit: „Nemo ignorat episcopos Salvatorem ecclesiis

¹ Ita habetur in constitutionibus apostolicis l. VIII. cap. 46. Migne, P. Gr. 1, 1154.

instituisse; ipse enim priusquam in coelos ascenderet, imponens manum apostolis eos ordinavit episcopos.¹ Haec ille. At enim hic liber non est Augustini, ut aliqui volunt, aut non ita credendum est Augustino in his quae facta sunt sicut Anacleto et aliis vicinioribus temporibus apostolorum, qui factum hoc melius potuerunt scire; aut dicendum est, Christum ordinasse apostolos in episcopos, quod per Petrum illos ordinavit et eo consecrante Christus ipse potestatem ordinis illis contulit, licet illa jurisdictionis ex injunctioe Petri fuerit eis collata. Alioquin enim, si impositione manuum et benedictione Salvatoris omnes ordinati sunt, ergo simul facti sunt episcopi, et ita Petro non fuit primo collatus episcopatus nec origo honoris et nominis apostolatus, quod est contra tot pontifices, qui in hac parte praeferendi sunt b. Augustino.

Adducunt 3. Anacletum, qui dicit:

„Caeteri apostoli cum eodem (s. Petro) pari consortio honorem et potestatem acceperunt“²

Cyprianus quoque ait, quod dominus post resurrectionem parem potestatem omnibus apostolis tribuit.³ — Sed haec loca vel de ordinis potestate intelliguntur, ut glossa decretorum interpretatur; vel loquuntur de potestate apostolica, in qua omnes pares erant et quae nullam potestatem jurisdictionis proprie loquendo continebat. Non autem loquuntur de potestate soli Petro collata, secundum quam omnes apostolos procul dubio Petrus excedebat.

Unde Clemens papa ait: „Quoniam nec inter ipsos apostolos institutio par fuit, sed unus omnibus praefuit.“⁴

¹ Inter opera S. Augustini Migne, P. L. 35, 2296. Est opus ignoti auctoris.

² Pseudo-Isid. in ep. II. Anacl. Can. In novo 2 Dist. 21 in decr. Grat. Eadem occurrunt apud S. Isidor. De offic. I. II. c. 5. n. 5. (Migne, P. L. 83, 782) et in conc. Aquisgran. anni 816 I. I. c. IX. (Mansi XIV. 158).

³ De unitate eccles. n. 4. Migne, P. L. 4, 498. Cap. Loquitur 18. q. 1. C. 24 in decr. Grat.

⁴ Pseudo-Isid. in ep. I. Clem. Rom. ad Jacobum (Jaffé ed. II. n. 10) Can. In illis 2 Dist. 80 in decr. Grat. Verba composita sunt sec. S. Leonem M. ep. 14. c. 11 (Migne, P. L. 54, 676).

67. 4. Adducunt b. Ambrosium, qui ait: „Beati Petrus et Paulus eminent inter universos apostolos et spirituali quadam praerogativa praecellunt. Verum inter ipsos, quis cui praeponatur, incertum est. Puto enim, illos aequales esse meritis qui aequales sunt passione, et simili eos fidei devotione vixisse quos simul videmus ad martyrii gloriam pervenisse.“¹ Haec ille. Non igitur Petrus potestate Paulo erat superior. — Sed videtur, hic Ambrosium loqui de meritis, non autem de potestate. Clarum enim est, Petro dictum fuisse: *Pasce oves meas*; et ideo Paulum fuisse illi ut ovem commissum; nemo autem dixit, Petrum ovem fuisse Pauli.

5. Adducunt Hieronymum, qui in epistolam ad Galatas ait: „Paulus Petrum reprehendit, qui non auderet, nisi se non imparem sciret.“² — Sed Hieronymus non negat Petrum excellere, qua summus pontifex et pastor erat; sed dicit Paulum illi parem in apostolatu immediate a Christo accepto, et in illa causa de qua eum reprehendebat superiorem fuisse, quod veritatem sectabatur, licet potestate impar esset.

6. Idem Hieronymus in verba illa: *Quaecumque alligaveritis*, sic scribit: „Potestatem tribuit apostolis, ut sciant qui a talibus condemnantur, humanam sententiam divina sententia roborari; et quodcumque ligatum fuerit in terra, ligari pariter et in coelo.“³ — Respondetur quod, ut jam vidimus et probavimus, nullam potestatem tunc contulit apostolis, sed praedixit conferendam non declarans per quem, an per se, an vero per Petrum. Ceterum quia verba domini infallibilia sunt, perinde certum erat, quod vere essent ligandi et solvendi, qui per apostolos solvebantur vel ligabantur, ac si tunc collata esset potestas.

¹ C. 2. q. 7. c. Beati 2 in decr. Grat. Sermonem, ex quo hoc caput est excerptum, nec S. Ambrosio nec S. Augustino ut quidam voluerunt, sed S. Maximo Taurinensi adscribendum esse, docent eruditi apud Migne, P. L. 57, 401 ss. De mente S. Maximi cf. ib. not. 1.

² C. 2. q. 7. c. 33. Haec verba, quae ex S. Hieronymo recitantur, ejus non sunt, sed glossae ordinariae in Gal. II. 11: In faciem ei restiti.

³ Comment. in Matth. XVIII. 18. Migne, P. L. 26, 131.

Et in hunc sensum, ait Hieronymus, contulisse apostolis potestatem, hoc est, praedixisse certo conferendam.

68. 7. Producitur Gregorius tractans illa verba: *Quorum remisistis*: „Sciendum vero est, quod hi qui prius Spiritum sanctum habuerunt, ut ipsi innocentes viverent et in praedicatione quibusdam prodesse; idcirco hunc post resurrectionem domini patenter acceperunt, ut prodesse non paucis, sed pluribus possent. Libet ergo intueri, illi discipuli ad tanta onera humilitatis vocati ad quantum culmen gloriae sint producti. Ecce non solum de semetipsis securi sunt, sed etiam principatum superni iudicii sortiuntur, ut vice Dei quibusdam peccata retinerent, quibusdam vero relaxarent. Horum nunc in ecclesia episcopi locum tenent et ligandi ac solvendi auctoritatem suscipiunt, qua gradum regiminis sortiuntur: grandis honor, sed grave pondus istius est honoris. Durum quippe est, ut qui nescit tenere moderamina vitae suae, iudex vitae fiat alienae.“¹ — Respondendum, Gregorium hic loqui de potestate ordinis, qua quis absolvere potest in foro conscientiae, si accedit iurisdictio. Hanc enim vocat auctoritatem superni iudicii et gradum regiminis; non quod per eam solam possit quis absolvere vel animas regere, sed quod sit in potentia ad illa praestanda sive in actu primo, qui quidem ut se in actum secundum exserat, opus est, ut accedat iurisdictio et superioritas, quam apostoli non hic a Christo, sed post pontificatum Petri ab eo susceperunt.

8. Adducunt verba Chrysostomi, qui illud Joannis exponens: *Sicut misit me Pater, et ego mitto vos*, asserit, eandem potestatem collatam a Christo apostolis, quam Pater contulit Filio.² Sed quia Petrus non habuit a Christo majorem potestatem quam Christus habuerat, sequitur eum apostolos non superasse in potestate; sequitur etiam eos a Christo accepisse iurisditionem. — Respondetur sane intelligenda esse verba Chrysostomi, si errare nolumus vel ei errorem adscribere. Clarum enim est, sanctis-

¹ In evang. homil. XXVI. n. 4, 5. Quaedam intermedia Lainez omisit. Migne, P. L. 76, 1199 s.

² Hom. 86 in Joh. n. 3. Migne, P. Gr. 59, 471.

simam Trinitatem majorem habere potestatem in remittendis peccatis quam Christi humanitas; rursum Christum dominum potestatem habuisse excellentiae, quam non acceperunt apostoli aut Petrus et pontifices. Nec enim ipsi instituere sacramenta possunt quibus remittuntur peccata vel merito suo peccata remittere vel conferre effectum sacramenti, i. e. gratiam sine sacramento. Mens ergo Chrysostomi dum dicit, eandem collatam apostolis potestatem quam Christo, est, non quidem parem eos habuisse cum illo potestatem, sed quod de eadem potestate participaverunt, quam Christus habuit in sua plenitudine. Sicut dicere possumus idem lumen, quod in sole est tanquam in fonte et tanquam in perfecta sua plenitudine, esse in stellis non quidem in ea plenitudine, sed participare pro earum captu. Et ita sicut ibi est eadem plenitudo luminis varie tamen participata, ita eadem potestas Christi varie participata fuit a Petro et aliis apostolis. Considerando Petrum tanquam pontificem, ita habetur apostolorum caput. Nam si consideretur qua apostolus, fuit eodem numero et sicut alii de potestate Christi participavit, cum in eos insufflavit in die resurrectionis; accepit nempe sicut et illi potestatem ordinis sacerdotalis, qua posset remittere peccata, si accederet iurisdictio. De qua potestate intelligendus est Chrysostomus.

69. Argumentantur demum rationibus. Et prima ratio sit sumpta a figura veteris testamenti. Vidimus enim Moysen assumpsisse quidem Aaron et filios ejus illosque consecrasset in sacerdotes. Ille etiam idem elegit septuaginta duos seniores et eis Dominus, non autem ipse Moyses, dedit de spiritu Moysis ad regendum populum. Ergo quum veritas debeat respondere figurae, Christus dominus per seipsum dedit potestatem iurisditionis tam ipsi Petro figurato per Aaron, quam apostolis quorum typus fuerunt filii Aaron, quam etiam septuaginta duobus discipulis quos figurabant septuaginta duo seniores. — Respondetur, fuisse quidem illos antiquos figuram patrum novi testamenti, ceterum non ob id oportet ut in omnibus respondeat veritas figurae; secus enim aut non esset veritas,

sed figura; aut figura non esset figura, sed veritas. Ergo verum est, quod sicut illi patres antiqui a Deo aliquid acceperunt et per Moysen immediate consecrati sunt, ita etiam aliquid apostoli omnes et septuaginta duo discipuli acceperunt immediate a Christo. Nam acceperunt potestatem vel ordinis, quum ordinati sunt in sacerdotes, vel potestatem praedicandi quam acceperunt septuaginta duo, ut habetur Luc. X. Et hoc sat est ut veritas respondeat figurae, nec opus est, quod sicut immediate collata est jurisdictio antiquis, propterea collata sit vel apostolis vel septuaginta duobus discipulis. Infinita enim in vetere testamento fiebant immediate a Deo atque idcirco statuabantur de jure divino, quae in novo testamento sicut fiunt per superiores, ita de jure sunt ecclesiastico sive canonico. Omnia enim judicialia praecepta et ceremonialia ibi statuta sunt a Deo, et de jure erant divino; quinimo si proeliandum erat, si acies struendae, si futurus aliquis eventus intelligendus, ut futura sanitas Ezechiae et Ochoziae vel inventio asinarum Saulis et similibus, et deprehensio adulterae, ex revelatione et jure divino illud praecipiebatur. Spectantia etiam ad architecturam ut fabricatio tabernaculi et templi, et spectantia ad sanitatem, ex jure divino habebant praescripta, quia prohibebantur illis multi cibi insalubres, et utiles commendabantur. Quae omnia tamen in novo testamento relicta sunt vel humanis artibus, ut militari et architecturae et medicinae; vel superiorum praeceptis, sive principes illi sint saeculares sive episcopi.

Ratio autem hujus diversitatis ex duplici capite videtur procedere: 1. Ex hoc, quod ille erat unus populus in uno loco usque ad determinatum tempus adventus Messiae; et ideo licet Deus statuisset omnia particularia, potuerunt stabilia manere in una gente, in uno loco et ad breve tempus. In novo autem testamento infinitae gentes sunt, in locis diversissimae temperaturae habitantes et usque ad diem judicii permansurae. Et ideo si Deus per se ipsum leges particulares de his omnibus tradidisset, necesse fuisset vel illas acerbissimas fore, si a tam variis gentibus, in tam variis locis et temporibus essent obser-

vandae; vel si mutandae essent pro loco et tempore et personis, amisissent valde divinam auctoritatem, nec sicut deceret divinas leges, tractarentur, quia opus esset subinde eas dispensare et etiam abrogare, quod in Dei sapientiae et auctoritatis injuriam fuisset; nam vel insipiens videretur, si leges tam incongruas nesciens earum futuram incongruitatem tulisset. Quae omnia locum non habuere in vetere testamento, quia fixae illae leges manserunt usque ad adventum Christi.

2. Altera ratio est, quod vetus populus fuit sicut puer, et ideo minus fidendum erat discretioni et charitati superiorum ejus nec sinendum fuit eorum arbitrio, ut leges omnes particulares conderent; et quia non habebant tantum spiritum etiam inferiores utpote rebelles, in quibus dominabatur fomes, non ita paruisent humanis praeceptis nec intellexissent illud: *Qui vos audit me audit*. Quae omnia contra habentur in novo testamento. Et ideo decentissimum fuit, quod Christus dominus per se ipsum ad tot particularia non descenderet, sed ea reservaret Spiritui sancto, qui acturus esset corda superiorum ad leges ferendas, et inferiorum ad eis parendum.

70. Secunda ratio, quia cum Joann. XX. dicatur: *Quorum remisistis peccata*, et non sit ibi collata potestas ordinis, quae collata fuit in coena per illud: *Hoc facite in meam commemorationem*, videtur quod vel nihil ibi concessum fuerit, vel quod collata eis fuerit jurisdictio. — Respondendum, quod ibi vel collata fuit nova potestas ordinis ad remittenda peccata ultra illam, quae collata fuit in coena ad conficiendum corpus et sanguinem domini, vel illa eadem potestas quae in coena fuit data ad actum conficiendi, hic extensa est ad actum remittendi peccata, si tamen accederet jurisdictio, quam hic negamus esse collatam.

Tertia ratio, quod nullibi legimus Petrum contulisse jurisdictionem aliis apostolis; quinimo legimus in actibus apostolorum apostolos omnia simul fecisse et ad democratiam potius spectasse illam ecclesiae primitivae gubernationem quam ad monarchiam. Omnes enim difficulta-

tibus occurrentibus recurrebant ad apostolos et seniores et non ad solum Petrum. Ex omnium etiam decreto stantiebantur definitiones, et non ex solo ipsius Petri decreto. — Respondetur, haberi quidem ex scriptura, quod Petrus aliis contulerit jurisdictionem; quia ex verbis soli Petro dictis intellectisque juxta sanctorum patrum sententias colligitur potestatem in illo tamquam in capite et fonte collatam; ac proinde sequitur omnes alios ab illo debuisse eam participare, quum quicumque aliqua qualitate participant, ab eo id habent, in quo illa est tamquam in fonte. Constat etiam ex actibus apostolorum Petrum multa solum et primum fecisse, quod tamen arrogans non erat; et plus vacabat ostensioni charitatis quam potestatis; in communi consulebat cum aliis apostolis, ita tamen ut ipse primus loqueretur et decerneret et sua sententia ab aliis probaretur, quae ut majorem haberet auctoritatem apud christianos, non unius Petri nomine, sed aliorum quoque qui accedebant ad ejus consilium, sententia proferebatur. Nam et illi, licet a Petro haberent jurisdictionem, votum habebant non solum consultivum sed definitivum, et sic omnium nomine sententiae definebantur.

Quarta ratio. Fuerunt aliqui episcopi post tempora apostolorum, quibus Christus immediate visus est dare potestatem, quales fuere Ambrosius, Nicolaus et alii, qui miraculo fuere a Deo vocati ad episcopatum, ac proinde Deus illis contulit immediate jurisdictionis potestatem. Quod si illis, ergo et apostolis, qui prae illis primitias spiritus acceperunt. — Respondendum est, hujusmodi quidem episcopos speciali et immediata vocatione a Christo fuisse vocatos, ab eodem etiam accepisse quicquid est potestatis et gratiae specialis, quia hujusmodi dona alius non potest ex auctoritate conferre quam Deus. Ceterum jurisdictionem non necesse est dicere a Christo immediate accepisse, sed collatam illis fuisse ex injunctione pontificis, vel alterius habentis ab eo auctoritatem, dum vel confirmabantur vel consecrabantur. Nam et illi quantumvis sancti subjecti erant summo pontifici sicut et alii quilibet vocati, et ideo ab illo etiam debuerunt accipere jurisdictionem.

III.

Quaestio tertia.

De origine jurisdictionis episcoporum.

[Pars prima. Demonstratur, episcoporum jurisdictionem derivari a summo pontifice.]

71. Si autem probabile est, ut vidimus, potestatem jurisdictionis a Petro in alios apostolos fuisse derivatam, multo quidem est certius ab eo et ejus successoribus derivatam fuisse in omnes episcopos et tandem in reliquos inferiores episcopis jurisdictionem habentes. Quod quidem propter eos, qui contra opinantur, jam probandum est et resolvendae sunt objectiones, quae in contrarium sunt.

A principio ergo probatur, jurisdictionem non immediate manare a Christo loquendo de immediate supposito — nam de ea virtutis non est dubium, quin omnia, quae non sunt peccata, ab eo emanent, qui operatur omnia in omnibus — sed potius a pontifice vel ab eis, qui a pontifice acceperunt potestatem. Jam probandum est ex scripturis et patribus et ratione.

[Cap. I. Argumenta ex s. scriptura et ss. patribus.]

72. Primo ergo considerando scripturas inveniemus in evangelio, nunquam dominum contulisse potestatem ceteris apostolis, quin eam etiam Petro cum illis parem contulerit. Simul enim omnibus dictum est: *Hoc facite in meam commemorationem. Quorum remiseritis peccata. Quaecumque alligaveritis. Euntes praedicate baptizantes. Et accipietis virtutem Spiritus Sancti supervenientis in vos. Et dabo vobis potestatem calcandi super serpentes.*

Lainez, Jurisdictio episcoporum.